

Strateški plan 2013.-2016.

Zagreb, rujan 2013.

Sadržaj	str.
1. PRIPREMA PLANIRANJA.....	3
1.1. ČLANOVI RADNOG TIMA	3
1.2. PROCEDURA PLANIRANJA	4
1.3. PRIKUPLJANJE POTREBNE DOKUMENTACIJE	4
2. DEFINIRANJE VIZIJE, MISIJE I VRIJEDNOSTI	5
2.1. UVODNO O HRVATSKOM MUZEJSKOM DRUŠTVU.....	7
2.2. POSLANJE (MISIJA)	9
2.3. VIZIJA.....	10
2.4. VRIJEDNOSTI HRVATSKOG MUZEJSKOG DRUŠTVA.....	10
3. ANALIZA STANJA/OKRUŽENJA.....	10
3.1. SWOT ANALIZA.....	10
3.2. PEST ANALIZA.....	14
3.3. Analiza dionika.....	19
4. OPĆI CILJEVI.....	20
4.1. PROFESIONALIZACIJA I RAZVOJ MUZEJSKE DJELATNOSTI	20
4.2. PERCEPCIJA MUZEJA KAO BAŠTINSKIH USTANOVA I USTANOVA IDENTITETA TE VAŽNOG DIONIKA U ODRŽIVOM RAZVOJU TURIZMA.....	20
4.3. IZDAVAČKA DJELATNOST	21
4.4. PROMICANJE ULOGE I ZNAČENJA MUZEJA UNUTAR EUROPSKIH ZAKONSKIH OKVIRA TE POTICANJE RAZMJENE INFORMACIJA IZMEĐU MUZEJA I MUZEJSKIH ORGANIZACIJA U HRVATSKOJ I DILJEM EUROPE.	21
5. POSEBNI CILJEVI.....	22
5.1. PROFESIONALIZACIJA I RAZVOJ MUZEJSKE DJELATNOSTI	25
5.2. PERCEPCIJA MUZEJA KAO BAŠTINSKIH USTANOVA I USTANOVA IDENTITETA TE VAŽNIH DIONIKA U ODRŽIVOM RAZVOJU TURIZMA.....	27
5.3. IZDAVAČKA DJELATNOST	27
5.4. PROMICANJE ULOGE I ZNAČAJA MUZEJA UNUTAR EUROPSKIH ZAKONSKIH OKVIRA TE POTICANJE RAZMJENE INFORMACIJA IZMEĐU MUZEJA I MUZEJSKIH ORGANIZACIJA U HRVATSKOJ I DILJEM EUROPE.	28
6. NAČINI OSTVARENJA AKTIVNOSTI.....	29
7. POKAZATELJI USPJEŠNOSTI.....	32
7.1. PROFESIONALIZACIJA I RAZVOJ MUZEJSKE DJELATNOSTI	32
7.2. PERCEPCIJA MUZEJA KAO BAŠTINSKIH USTANOVA I USTANOVA IDENTITETA TE VAŽNOG DIONIKA U ODRŽIVOM RAZVOJU TURIZMA.....	30
7.3. IZDAVAČKA DJELATNOST	31
7.4. PROMICANJE ULOGE I ZNAČAJA MUZEJA UNUTAR EUROPSKIH ZAKONSKIH OKVIRA TE POTICANJE RAZMJENE INFORMACIJA IZMEĐU MUZEJA I MUZEJSKIH ORGANIZACIJA U HRVATSKOJ I DILJEM EUROPE.	31
8. PRAĆENJE I EVALUACIJA	35
9. IZVORI.....	38

1. Priprema planiranja

1.1. Članovi radnog tima

Na 4. sjednici Hrvatskog muzejskog društva (HMD) održanoj 15. 6. 2013. u muzeju Mimara, odlučeno je da se izradi Prijedlog strateškog plana Hrvatskog muzejskog društva u Zagrebu. Za izradu Strateškog plana predložen je stručni tim, odnosno članovi Izvršnog odbora i tajnica društva u sastavu:

- Milvana Arko-Pijevac, predsjednica i članica Izvršnog odbora HMD-a
- Damir Doračić, član Izvršnog odbora HMD-a
- Danko Dujmović, član Izvršnog odbora HMD-a
- Slađana Latinović, tajnica HMD-a
- dr. sc. Jasminka Najcer Sabljak, članica Izvršnog odbora HMD-a
- Andro Krstulović Opara, član Izvršnog odbora HMD-a
- mr. sc. Snježana Pintarić, članica Izvršnog odbora HMD-a
- Pavica Vilać, članica Izvršnog odbora HMD-a

Članovi stručnog tima po mjestu djelovanja iz različitih su područja Hrvatske (Rijeka, Zagreb, Osijek, Split, Dubrovnik) i različitih baznih struka u muzejskoj djelatnosti (povijest, povijest umjetnosti, arheologija, prirodoslovlje).

Od ostalih stručnjaka svoj vrijedan doprinos Strateškom planu HMD-a dali su prethodna predsjednica mr. sc. Dubravka Osrečki Jakelić (mandat od 2000. do 2012. godine), te voditelji Sekcija društva: Damir Doračić (Sekcija restauratora i preparatora), Marijan Bogatić (Sekcija za muzejsku pedagogiju i muzejsku akciju), Ana Hoić (v. d. voditeljica Sekcije za kulturni turizam) i Borut Kružić (voditelj Sekcije muzejskih dokumentarista i informatičara).

1.2. Procedura planiranja

Na osnovi Naputka Ministarstva kulture iz 2012. godine izrađen je strateški okvir koji je dostavljen radnoj grupi elektronskim putem. Na prijedlog strateškog okvira dati su komentari, dopune i izmjene te se prišlo izradi Prijedloga strateškog plana. Prema dostavljenim komentarima članova radnog tima izvršena je analiza, a nakon toga objedinjeni su dijelovi u cjeloviti Prijedlog strateškog plana koji je dostavljen članovima na čitanje i usvajanje. Zbog jednostavnosti, manjeg troška i obveza članova komunikacija je izvršena elektronskim putem i putem videokonferencije. Cjeloviti Prijedlog strateškog plana Hrvatskog muzejskog društva za razdoblje od pet godina: 2013.–2016. izrađen je u razdoblju od lipnja do rujna 2013. i usvojen od strane članova radnog tima na 5. sjednici izvršnog odbora, dana 22. 10. 2013. godine. Strateški plan bit će na snazi nakon usvajanja Prijedloga na Sjednici Skupštine HMD-a, koja se planira u prosincu 2013. godine.

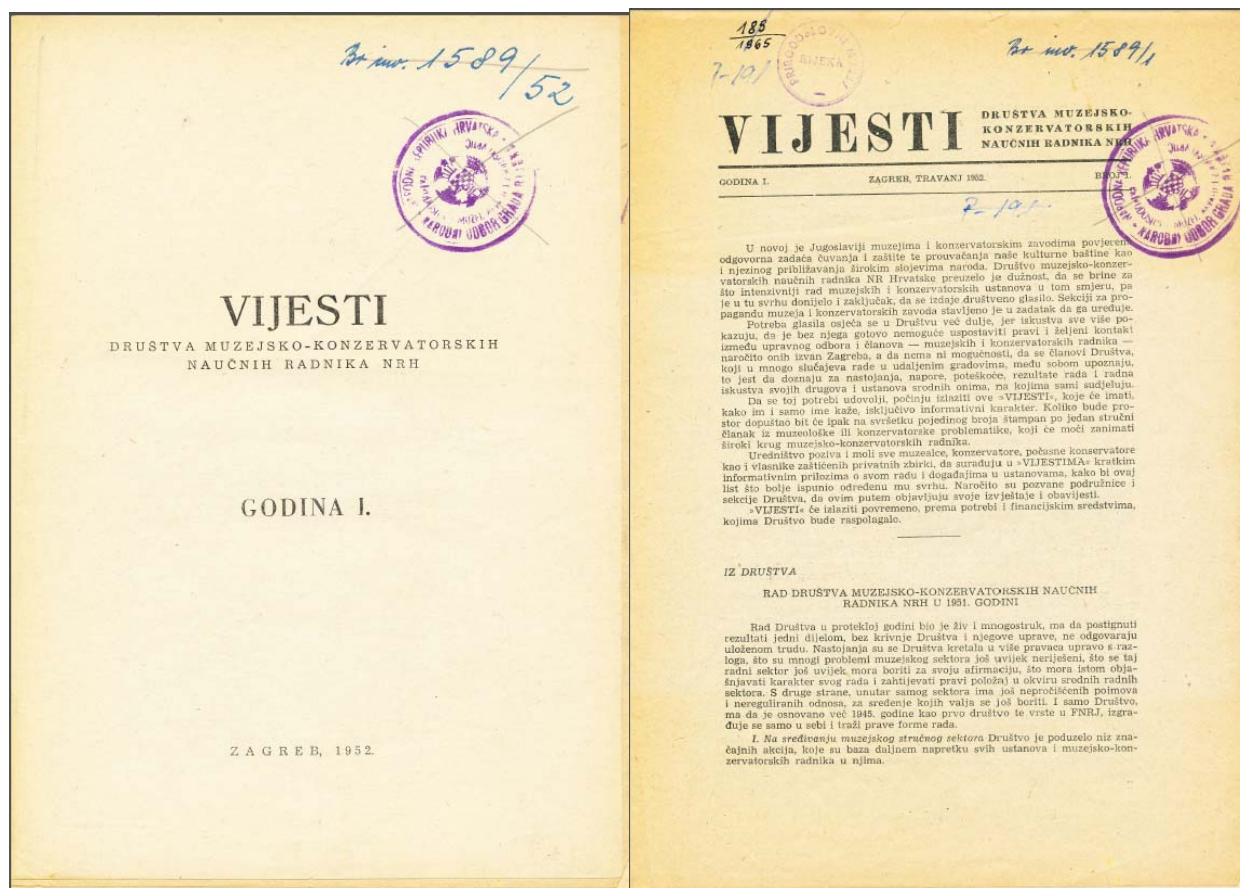
1.3. Prikupljanje potrebne dokumentacije

Za izradu Strategije koristili su se strateški priručnici prema preporuci Ministarstva kulture (Dragojević i Žiljak, 2008.; Dragojević i Dragičević Šešić, 2008.; Schulz Vugrin i Forčić, 2010.), dokumentacija iz arhive Hrvatskog muzejskog Društva, pravni dokumenti društva (Statut HMD-a), zapisnici sjednica Izvršnog odbora i zapisnici Skupštine, izvješća programskih aktivnosti, dokumenti financijskog poslovanja te objavljeni članci o programskim djelatnostim i nagradama u muzejskoj djelatnosti. Posebno je sagledan Strateški plan Ministarstva kulture 2012.–2014.

2. Definiranje vizije, misije i vrijednosti

2.1. Uvodno o Hrvatskom muzejskom društvu

Društvo je osnovano odmah nakon Drugoga svjetskog rata, 1946. godine u Zagrebu, kao prvo na tlu tadašnje novostvorene, bivše Federativne Jugoslavije. Prvo službeno ime Društva bilo je *Društvo službenika i suradnika muzeja, galerija i konzervatorskih zavoda Museion u NR Hrvatskoj*. Već od samih početaka osnivaju se podružnice i radne sekcije. Godine 1948. pokrenuta je inicijativa za izdavanje stručnog glasila Društva, a realizirana je 4 godine kasnije, u travnju 1952., izlaskom prvog broja *Vijesti muzealaca i konzervatora SR Hrvatske* (Sl. 1).

Slika 1. Prvi broj *Vijesti Društva muzejsko-konzervatorskih naučnih radnika NRH*

Godine 1959. osniva se samostalno Društvo konzervatora Hrvatske i odvaja se od Muzejskog društva te Društvo od tada nosi naziv Muzejsko društvo NR Hrvatske, ali glasilo i dalje u svom nazivu zadržava pojam konzervatori, što je i danas slučaj. Godine 1960. utvrđuje se kao novi

naziv Muzejsko društvo Hrvatske, a 1975. ono se registriralo kao Savez muzejskih društava Hrvatske. U razdoblju između 1991. i 1997. (razdoblje osamostaljenja i agresije na Hrvatsku) Društvo je djelovalo tek sporadično, a glasilo *Vijesti muzealaca i konzervatora* nije izlazilo (prvi broj nakon 6 godina pauze tiskan je 1997.). Rad Društva obnovljen je 1996., a službeno je registrirano kao Hrvatsko muzejsko društvo 1998. prihvaćanjem Statuta i upisom u Registar udruga RH pri Ministarstvu uprave (Slika 2).

Registar udruga Republike Hrvatske

Forma za pretragu

[Povratak na tablicu rezultata](#)

HRVATSKO MUZEJSKO DRUŠTVO	
REGISTARSKI BROJ	00001019
DATUM UPISA	30.07.1998
NAZIV	HRVATSKO MUZEJSKO DRUŠTVO
SKRAĆENI NAZIV	-
SJEDIŠTE	Zagreb, Trg maršala Tita 10
DJELATNOSTI	okuplja stručnedjelatnike muzeja i galerija Hrvatske; predlaže unapređenje organizacije rada hrvatskih muzeja i galerija proučavanjem i pomaganjem svih oblika rada koji vode svrsishodnijem muzejskom radu i komunikaciji muzejske građe; organizira stručne i znanstvene skupove, kongrese, savjetovanja, simpozije i seminare radi unapređenja stručnog rada u muzejima i upoznavanja javnosti s dostignućima u muzejskoj djelatnosti, kao i ostale djelatnosti utvrđene odredbom članka 9. Statuta OSTALE KULTURNE DJELATNOSTI
OSOBE	MILVANA ARKO-PIJEVAC - PREDSJEDNICA, SLADANA LATINOVIĆ - TAJNICA
OIB	34202025084

aktivnih korisnika: 78

© 2005 Ministarstvo uprave

in2

Slika 2. Upis HMD-a u Registar udruga RH.

O Hrvatskom muzejskom društvu (HMD)

Hrvatsko muzejsko društvo (HMD) je neprofitna pravna osoba, a djeluje na području Republike Hrvatske. **Cilj i djelatnosti HMD-a** određene su Statutom. Prema Statutu, HMD je osnovano u cilju razvitka i unaprjeđenja muzejske djelatnosti te okupljanja stručnih muzejskih djelatnika. Društvo djeluje na području cijele Hrvatske i danas broji 335 članova.

Članom HMD može postati svaki poslovno sposoban državljanin Republike Hrvatske koji obavlja stručne poslove u muzeju ili poslove usko vezane uz ostvarenje stručnih poslova muzejske struke, koji prihvaća odredbe Statuta Društva.

Redovni članovi HMD plaćaju godišnju članarinu u iznosu koji odredi Skupština HMD, a odlaskom u mirovinu oslobođeni su plaćanje iste, ali ostvaruju sva prava i obveze kao ostali redovni članovi HMD, osim prava odlučivanja u tijelima HMD.

Počasnim članom može postati osoba koja je osobnim radom i zalaganjem osobito pridonijela ostvarivanju ciljeva HMD.

U svojoj djelatnosti Društvo provodi raznovrsne programe od edukativnih programa preko organizacije radionica, seminara i kongresa do izdavačke djelatnosti. Društvo je i organizator manifestacija čiji je cilj promidžba i popularizacija muzejske djelatnosti te kulturne i prirodne baštine RH.

Programska djelatnost HMD-a je:

- okupljanje stručnih muzejskih djelatnika, kao i drugih pojedinaca koji žele podupirati i razvijati muzejsku struku u Hrvatskoj
- unaprjeđenje stručno-znanstvenog rada muzejskih djelatnika i usklađivanje svih oblika poslovanja koji vode svrsishodnijem muzejskom radu i komunikaciji muzejske građe i dokumentacije, kao i na organizaciji rada muzeja
- sudjelovanje u predlaganju unaprjeđivanja stručnog rada muzejskih djelatnika Hrvatske, kao i u organizaciji drugih oblika rada koji mogu poslužiti proširivanju stručnog i znanstvenog razvoja svojih članova
- dodjeljivanje nagrada i priznanja istaknutim muzejskim djelatnicima, članovima HMD-a, u skladu s Pravilnikom o nagradama i priznanjima HMD-a

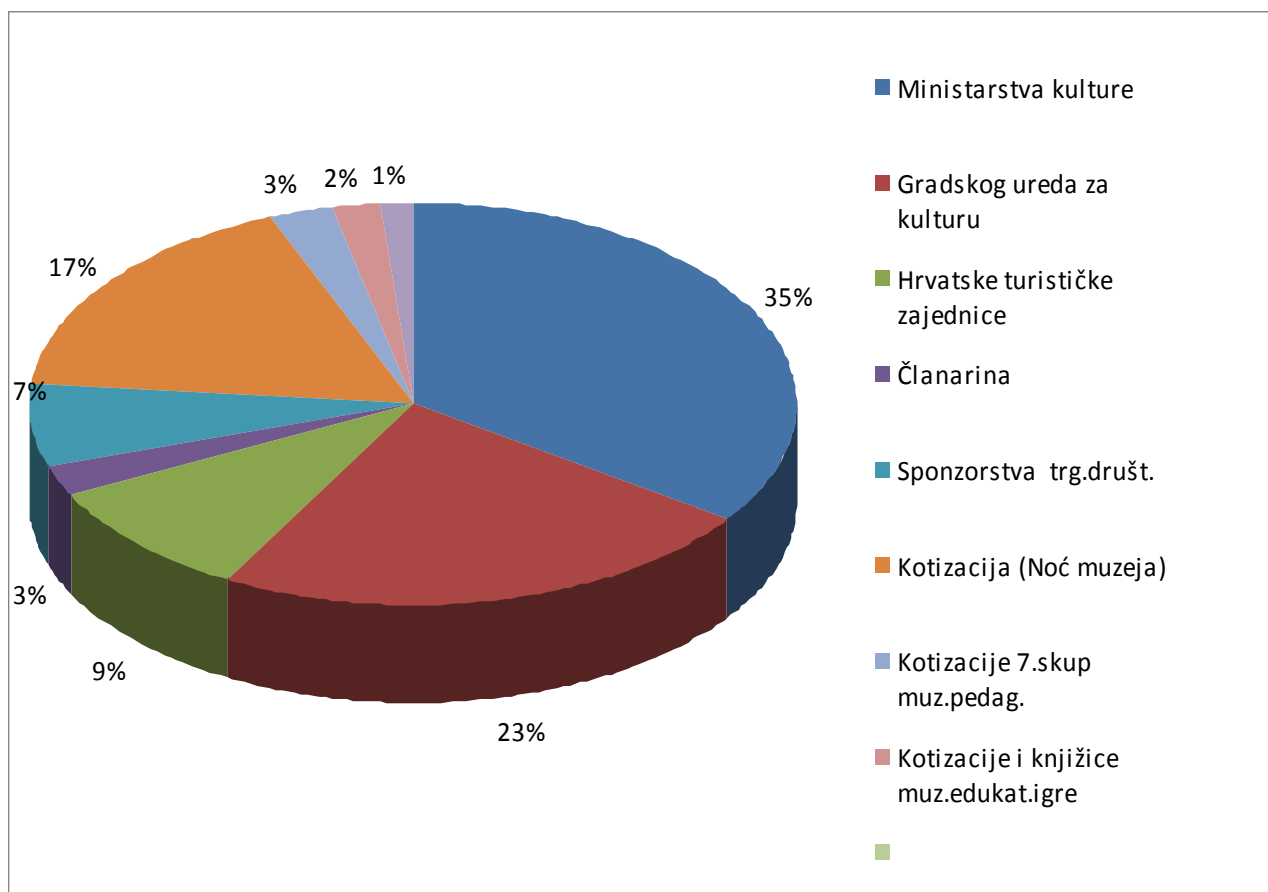
- poduzimanje mjera za zaštitu autorskih prava svojih članova te na utvrđivanju autorskih naknada za autorski rad pojedinih kategorija muzejske struke
- popularizacija muzejskog djelovanja
- razvijanje programa međunarodne suradnje
- organizacija stručnih i znanstvenih skupova, kao što su kongresi, savjetovanja, simpoziji i seminari radi unaprjeđivanja stručnog rada u muzejima
- izdavanje časopisa *Vijesti muzealaca i konzervatora*, zbornika radova sa stručnih skupova, prijevoda stručne literature kao i povremenih izdanja knjiga, kataloga i drugih stručnih publikacija regionalnog, republičkog i međunarodnog značenja iz područja djelatnosti HMD-a
- sustavno razvijanje suradnje sa srodnim organizacijama u Hrvatskoj i izvan nje
- predlaganje nadležnim tijelima zakonskih prijedloga potrebnih za unaprjeđenje i primjereno vrjednovanje rada muzejskih djelatnika.

HMD i javnost

Rad HMD-a je javan. Javnost rada HMD-a ostvaruje se izvješćivanjem članstva o radu HMD-a i značajnim događajima, pisanim izvješćima, na posebnim skupovima, javnim priopćavanjem ili na drugi prikladan način.

Financiranje HMD-a

HMD se financira iz sljedećih izvora: članarine, prihoda od Ministarstva kulture RH i ureda za kulturu lokalne samouprave, prihoda od izdavačke djelatnosti, priredbi, izložbi, stručnih i znanstvenih skupova, prihoda od fizičkih i pravnih osoba za korištenje usluga HMD-a, dobrovoljnih i ostalih prihoda (Sl. 3.)

Slika 3. Izvori financiranja Hrvatskog muzejskog društva u 2012. godini.

2.2. Poslanje (misija)

Hrvatsko muzejsko društvo (HMD) je nevladina, nepolitička i neprofitna organizacija. HMD je udruga građana koja se bavi promicanjem muzejske struke i zaštitom zajedničkih interesa muzealaca, unaprjeđenjem i uvođenjem standarda u muzejskoj djelatnosti te uključivanjem i suradnjom s muzejskim ustanovama u Hrvatskoj i inozemstvu. Naša misija je pružiti našim članovima i suradnicima partnerski odnos kroz istraživanje, praksu, razvoj, obrazovanje, razmjenu znanja i iskustava uz razvijanje i promicanje najviših etičkih standarda te inicirati i podržati napore za postizanje i održavanje visoke kvalitete djelatnosti HMD-a diljem Hrvatske i međunarodne zajednice.

2.3. Vizija

Naš cilj je imati značajnu i prepoznatljivu ulogu u promicanju i pozicioniranju kulturne i prirodne baštine kroz profesionalizaciju muzejskih djelatnika, jačanje muzejske djelatnosti i djelatnosti muzeja u Hrvatskoj i međunarodnoj zajednici. Povećanjem broja članova, osnivanjem podružnica cilj je imati glavnu ulogu u razmjeni iskustava između muzejskih udruga Hrvatske i Europe uz aktivno sudjelovanje i usklađivanje zakonske regulative u muzejskoj djelatnosti prema međunarodnim kodeksima i zakonima.

2.4. Vrijednosti Hrvatskog muzejskog društva

Posebna vrijednost Društva je u načinu same organizacije kao neprofitne udruge stručnih muzejskih djelatnika s područja Republike Hrvatske i drugih međunarodnih udruga i ustanova. Temeljna vrijednost Društva je u obrazovanju i znanju njenih članova od kojih su mnogi priznati javni djelatnici u Hrvatskoj i međunarodnoj muzejskoj zajednici s mnogobrojnim priznanjima i nagradama. Osim toga, društvo djeluje prema načelu transparentnosti i demokracije s visokim etičkim normama.

3. Analiza stanja/okruženja

3.1. SWOT (*engl. Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats*) **ANALIZA** svjetski je poznata metoda koju koriste institucije zbog procjene stanja djelovanja analizirane ustanove u danom okruženju. Popularnost SWOT analize leži u njezinoj jednostavnosti (Tabela 1).

Snaga

Snagu ili pozitivnu prepoznatljivost Hrvatskog muzejskog društava predstavlja prvenstveno organizacija djelovanja na cijelom području Hrvatske. Također i samo sjedište Društva u Zagrebu pretpostavlja djelovanje i dobru komunikaciju s članovima, muzejskim i ostalim baštinskim i kulturnim ustanovama u Hrvatskoj. Jakost društva je i u stalnoj suradnji s visokoškolskim ustanovama. Članovi Hrvatskog muzejskog društva stručni su muzejski djelatnici, mnogi s akademskim zvanjem i oni koji su svojim radom doprinijeli unaprjeđenju

muzejske struke, dobitnici su međunarodnih i tuzemnih nagrada. Jedna od prednosti je načelo djelovanja prema etičkom kodeksu u muzejskoj struci te transparentnost poslovanja i demokratičnost u organizaciji rada i odlučivanju. Članovi Hrvatskog muzejskog društva biraju se u Hrvatsko muzejsko vijeće, stručno tijelo koje djeluje pri Ministarstvu kulture. Članovi Društva uključeni su u stručne komisije pri dopuni i izradi pravilnika i zakona u muzejskoj djelatnosti.

Organizacijski u društvu djeluju 4 sekcije: Sekcija za muzejsku edukaciju i kulturnu akciju, Sekcija kulturnog turizma, Sekcija restauratora i preparatora i Sekcija za dokumentaciju. Cilj rada sekcija je povezivanje na osnovi specijaliziranosti te povezivanje i unaprjeđenje struka u Hrvatskoj.

Rad Društva i njegova prepoznatljivost vidi se u sve većoj podršci programa od strane sponzora. Društvo surađuje s drugim stručnim ustanovama u Hrvatskoj (Katedra za muzeologiju, Filozofski fakultet u Zagrebu, muzejske ustanove, arhivi, knjižnice i udruge koje se bave muzejskom djelatnošću) i inozemstvu (NEMO, ICOM, Muzejsko društvo Slovenije, Muzejsko društvo Bosne i Hercegovine...)

Društvo vodi i povezuje muzeje Hrvatske u dva najveća projekta koji potiču promociju i prepoznatljivost muzeja kao baštinskih i ustanova identiteta (Noć muzeja i Međunarodni dan muzeja). U tom smislu društvo će pojačati napore u uključivanju muzejskih ustanova i ostalih baštinskih ustanova s ciljem promidžbe i prepoznatljivosti i jačanjem uloge u široj zajednici. Jačanje rada i aktivnosti Društva vidimo u osnivanju podružnica na području Hrvatske sa sjedištem u većim hrvatskim gradovima (Rijeka, Split, Osijek, Pula).

Slabosti

Djelomična slabost Društva je u povremenom mjenjanju sjedišta HMD-a s obzirom na to da Društvo nema svoj prostor i profesionalno zaposlene djelatnike. Obim poslova na organizaciji rada društva je zahtjevan te je za kvalitetnu realizaciju potrebno honorirati stručne djelatnike i tražiti usluge raznih servisa. Društvo nema svog prostora, a realizacijom programa povećava se arhivska građa i potreba za pohranjivanjem i skladištenjem arhive i publicirane knjižne građe na jednom mjestu. Za sada je arhiva Društva pohranjena u trima muzejskim ustanovama. Realizacijom velikog broja programa, od redovnog održavanja sjednica do kongresa i manifestacija, često se iznajmljuje prezentacijska i informatička oprema. Iako

Društvo posjeduje svega jedan prijenosni PC, printer i projektor, oni su tehnološki zastarjeli s obzirom na današnje zahtjeve prezentacijskih mogućnosti. Stoga je za poboljšanje komunikacije između članova i ostalih dionika potrebna nabavka kvalitetne prezentacijske i informatičke opreme. Prema evidenciji poziva i zamolbi mnogih manjih muzejskih i galerijskih ustanova potrebno je jače djelovanje društva prema manjim sredinama. Društvo slabo surađuje s Muzejskom udrugom istočne Hrvatske i Društvom muzealaca i galerista Istre, iako su mnogi članovi učlanjeni u obje udruge.

Prilike

Prilike za još jaču prepoznatljivost djelatnosti Društva i jače djelovanje u lokalnim sredinama te povećanje broja članstva je u pokretanju postupaka za osnivanje podružnica. Osim izrade strateškog plana planira se izraditi i marketinški plan. Nove prilike posebno su izražene kroz bolje pozicioniranje Društva na kulturnoj sceni Hrvatske i međunarodnoj sceni te prepoznatljivost kulture kao vrijednog turističkog proizvoda. U današnje vrijeme globalizacije muzeji kao baštinske ustanove imat će snažan utjecaj na očuvanje identiteta te prepoznatljivost i razvoj zajednice. Prilike vidimo i u financiranju programa kroz nacionalne i EU fondove, u sve većem sudjelovanju muzejskih ustanova u odgoju i obrazovanju svih dobnih skupina društva, u suradnji s međunarodnim muzejskim udrugama na jačanju promicanja uloge i značenja muzeja unutar europskih zakonskih okvira te poticanju razmjene informacija između muzeja i muzejskih organizacija diljem Europe.

Prijetnje

Od većih problema prisutna je opća nestabilnost financiranja kulture i sve teže pridobivanje sponzora za podržavanje muzejskih programskih aktivnosti. Jedan od problema opće financijske nestabilnosti je i angažman muzejskih djelatnika u realizaciji programa Društva na volonterskoj bazi, te će se za kvalitetno obavljanje programske djelatnosti morati sve više osiguravati honorari. Nedostatak prostora za knjižnu i arhivsku građu te njen smještaj u više muzejskih ustanova može dovesti do oštećivanja i gubitka dijela građe. Iako Društvo djeluje na području cijele Hrvatske te uključuje lokalne muzeje i kulturne ustanove u svoje programe, zbog opće financijske nestabilnosti moguće je potpuno isključivanje financiranja Društva putem lokalne samouprave.

Tabela 1. Prikaz SWOT analize djelovanja HMD-a

Jakosti	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> • Provođenje programa na području cijele RH • Stručna i akademska zvanja članova • Članovi društva s brojnim tuzemnim i inozemnim nagradama • Uključivanje svih kulturnih ustanova u programe i manifestacije u organizaciji društva • Stalna suradnja s muzejima i ostalim baštinskim ustanovama • Stalna suradnja s akademskom zajednicom i visokoškolskim ustanovama • Uključivanje članova društva u aktivnosti ostalih kulturnih ustanova u Hrvatskoj i međunarodnih muzejskih organizacija • Savjetodavna uloga pri osnivanju muzeja, kulturnih udruga i zbirki • Transparentnost i demokratičnost rada • Prepoznatljivost i visoka razina kvalitete u provođenju programa • Kontinuitet rada • Stalna suradnja sa suradnicima raznih stručnih profila • Stalno povećanje broja članstva • Snažno provođenje aktivnosti i prepoznatljivosti u javnosti • Rad članova društva u stručnim povjerenstvima i vijećima Ministarstva kulture • Poštivanje i provođenje etičkog kodeksa muzejske zajednice • Visoka razina kvalitete djelovanja • Pridobivanje sponzora u realizaciji programskih aktivnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatak vlastitog prostora • Pohranjivanje arhive i primjeraka izdavačke djelatnosti u više muzejskih ustanova • Volontersko upravljanje i rad na organizaciji programa i manifestacija • Povremeno mijenjanje adrese Društva • Slaba opremljenost prezentacijskom i informatičkom opremom • Potreba profesionalnog vođenja administrativno-računovodstvenih poslova • Potreba za radom raznih servisa pri realizaciji programa • Slaba suradnja s Muzejskom udrugom istočne Hrvatske i Društvom muzealaca i galerista Istre • Slabije djelovanje Društva u manjim sredinama • Neprijavljivanje programa na lokalnoj razini.
Mogućnosti	Prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> • Širenje djelatnosti na lokalnu zajednicu osnivanjem podružnica i 	<ul style="list-style-type: none"> • Nesigurnost financiranja iz proračunskih izvora

<p>pridruženih članica</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povećanje broja članica osnivanjem podružnica • Jačanje suradnje s ostalim muzejskim društvima Hrvatske • Jačanje suradnje s ostalim kulturnim i baštinskim ustanovama • Jačanje suradnje s obrazovnim organizacijama i znanstvenim institucijama • Jačanje djelovanja na međunarodnoj razini • Mogućnost financiranja kroz EU fondove • Osnivanjem podružnica prijavljivanje i financiranje od strane lokalnih zajednica • Ishodovanje manjeg prostora za pohranu arhive i knjižne građe • Izrada marketinškog plana 	<ul style="list-style-type: none"> • Sve teže pridobivanje sponzora • Mogućnost oštećivanja publikacija zbog mijenjanja prostora skladištenja • Zagublivanje arhive zbog pohranjivanja na više lokacija • Osiguravanje honorara za rad stručnjaka • Izostanak financiranja lokalne samouprave
--	--

3.2. PEST ANALIZA

PEST (*Political, Economical, Socio-Cultural, Tehnological factors*) je akronim koji objedinjuje vanjske utjecaje (marketinško okruženje udruga i institucija) kojih moramo biti svjesni. Temeljita analiza svakog pojedinog segmenta nužna je prije svake dugoročne programske aktivnosti (Tabela 2).

Političko okruženje

Utjecal lokalnih zakona i propisa na poslovanje – etika u poslovanju, porezi, takse, carine i ostali državni nameti značajno utječu na rad Društva, posebno zato što nema profesionalno zaposlenih osoba potreban je angažman stručnjaka kroz ugovore o djelu, ugovore o autorskom djelu ili usluge student servisa. Pristupanje Europskoj uniji podrazumijeva i prilagođavanje zakonske regulative, što će bitno utjecati na mogućnosti financiranja i realizacije planiranih programa. Ovisno o brzini i opsegu promjena bit će potrebno mijenjati i zacrtane ciljeve i način rada Društva.

Ekonomski faktori

Financiranje Društva, a time i realizacija programa uvelike ovisi od Državnog proračuna i proračuna Grada Zagreba. Prihodi društva ostvaruju se putem uplaćenih članarina i kotizacija pri organizaciji skupova, kongresa i manifestacija, no sva sredstva utroše se na samu realizaciju programa, a dijelom i financiranje redovne djelatnosti (troškovi telefona, poštarine, prijevoza). Slabljenjem platežne moći članova društva i muzejskih ustanova očekuje se stagniranje prihoda od prodaje publikacija iz vlastite izdavačke djelatnosti, suvenira kod organizacija manifestacija i kongresa. Također se zbog financijske krize očekuje smanjenje proračunskih prihoda kao i slabije sudjelovanje sponzora u praćenju programa Društva.

Sociološko-kulturološki faktori

Iako Društvo ostvaruje suradnju s muzejskim ustanovama i ostalim kulturnim organizacijama na području Hrvatske, a i izvan Hrvatske, boljom komunikacijom i uključivanjem sve više korisnika u programske aktivnosti Društva može se postići kvalitetnija prepoznatljivost HMD-a kao udruge koja unaprjeđuje stručni rad u muzejima i promovira muzeje kao ustanove baštine, identiteta i nezaobilaznog segmenta u turističkoj ponudi i obrazovanju. Time se omogućava i veća uključenost svih dobnih skupina društva u realizaciji manifestacija. Podizanjem svijesti o očuvanju baštine sve je veći broj privatnih muzeja i zbirki, što predstavlja i potencijalno veći broj članova Društva.

Tehnološki faktori

Inovacije i unaprjeđenje realizacije projekata vezani su uz napredak u poslovanju i tehnologiji gdje veliko značenje ima, s obzirom na djelatnost Društva, opremljenost novom prezentacijskom i komunikacijskom opremom, zbog kvalitetnijeg pristupa članovima društva kao i ostaloj publici koja se aktivno uključuje u programe muzeja, posebno u programe održavanja manifestacija i skupova. Stoga je u angažmanu usluga potrebno stalno pratiti nove mogućnosti, što pridonosi i kvalitetnijoj realizaciji programa i prepoznatljivosti u širem društvenom okruženju. Također se za bolju komunikaciju među članovima na većim udaljenostima nastoji uspostaviti nove načine komunikacije, kao što je npr. video konferencija, i obnoviti web stranice Društva.

Tabela 2. Prikaz PEST analize djelovanja HMD-a

Političko okruženje	Ekonomski faktori
<ul style="list-style-type: none"> • Povoljni utjecaj pristupanjem EU • Usklađivanje zakonske regulative s EU regulativom • Kriteriji za prijavu programa 	<ul style="list-style-type: none"> • Mogućnost lakše suradnje i prijavljivanja za EU projekte • Aktivno sudjelovanje • Prepoznavanje muzejske djelatnosti kao važnog segmenta u održivom razvoju turizma • Jačanje financiranja manifestacija od strane turističkih zajednica • Mogućnost financiranja iz EU fondova • Smanjenje financiranja iz proračuna • Smanjenje financiranja sponzora
Sociološko-kulturološki faktori	Tehnološki faktori
<ul style="list-style-type: none"> • Povećanje broja muzejskih i kulturnih ustanova • Povećanje broja članova društva • Sve veći broj korisnika iz EU zajednice • Smanjena platežna moć članova društva 	<ul style="list-style-type: none"> • Ulaganje u opremu • Mogućnosti povezivanja putem društvenih mreža i održavanje video konferencija

3.3. Organizacijska struktura Hrvatskog muzejskog Društva

Organizacijska struktura Hrvatskog muzejskog društva određena je Statutom.

Skupština je najviše tijelo upravljanja HMD-a, a čine je svi redoviti članovi HMD-a. Skupština redovito zasjeda jednom godišnje, a izborna sjednica Skupštine održava se svake 4 godine. Uloga i funkcije Skupštine HMD-a definirane su čl. 17.–21. Statuta HMD-a.

Izvršni odbor je kolektivno izvršno tijelo HMD-a koje rukovodi njegovim radom i izvršava odluke Skupštine. Izvršni odbor bira Skupština iz redova članova HMD-a i broji 7 članova, uključujući predsjednika/cu HMD-a koji je član/ica po funkciji. Izvršni odbor je izvršno i

operativno kolegijalno tijelo. Mandat članova Izvršnog odbora traje 4 godine.

Funkcije IO-a definirane su čl. 22.–26. Statuta HMD-a.

Nadzorni odbor nadzire rad tijela HMD-a te materijalno i financijsko poslovanje HMD-a.

Nadzorni odbor broji 3 člana čiji mandat traje 4 godine.

Funkcije Nadzornog odbora definirane su čl. 33. Statuta HMD-a.

Etičko povjerenstvo prati dosljedno poštivanje načela i odredbi Statuta i drugih akata HMD-a te Kodeksa profesionalne etike ICOM-a. Etičko povjerenstvo broji 3 člana čiji mandat traje 4 godine.

Funkcije Etičkog povjerenstva definirane su čl. 34. Statuta HMD-a.

Predsjednik/ca zastupa HMD i bira se na Skupštini na razdoblje od 4 godine.

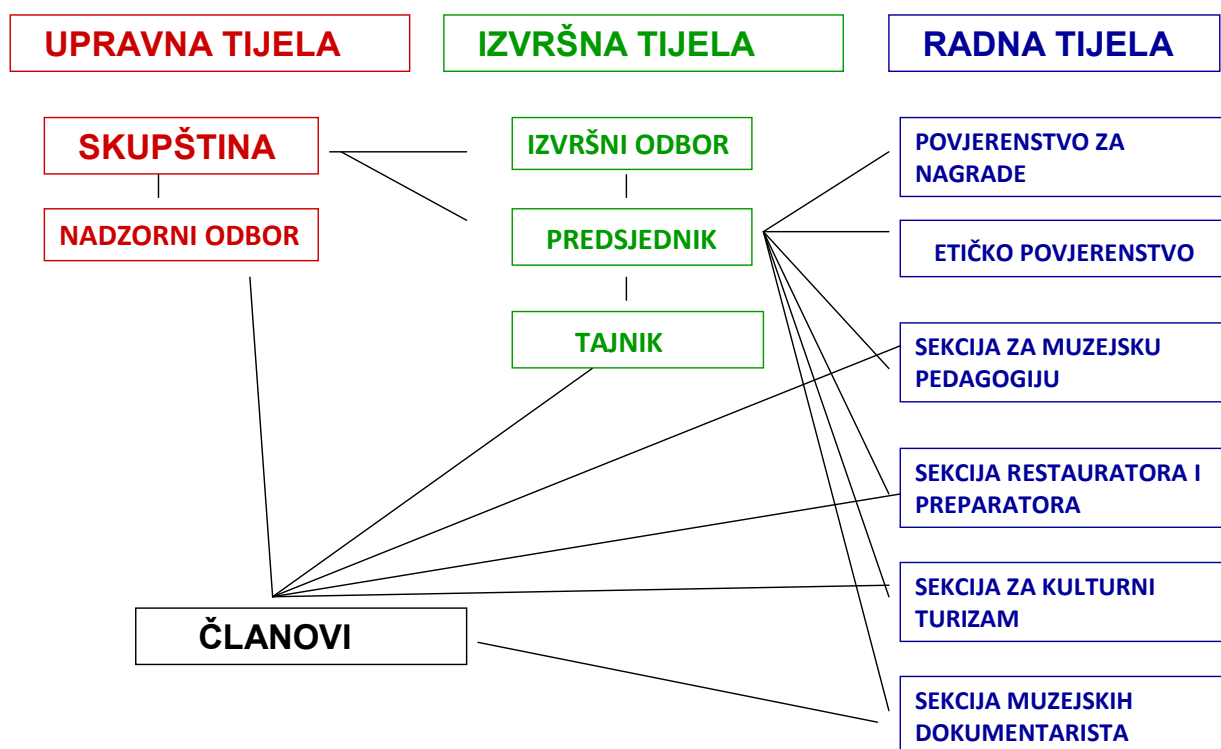
Funkcije Predsjednika/ce definirane su čl. 27.–30. Statuta HMD-a.

Tajnik/ca vodi Registar članova, vodi zapisnike IO-a i skupštine HMD-a, upućuje pozive za sjednice IO-a i Skupštine HMD-a te obavlja druge poslove po nalogu predsjednika/ce i IO-a HMD-a. Funkcije Tajnika/ce definirane su čl. 31.–32. Statuta HMD-a.

Zbog što boljeg povezivanja članova prema strukovnom interesu programska aktivnost

Društva ostvaruje se kroz rad Sekcija (Sl. 4) i stalnih i periodičnih Povjerenstava koje imenuje Skupština prema iskazanim potrebama:

- Sekcija za muzejsku pedagogiju
- Sekcija kulturnog turizma
- Sekcija restauratora i preparatora
- Sekcija za dokumentaciju
- Povjerenstvo za dodjelu nagrada HMD-a
- Povjerenstvo za izradu Prijedloga pravilnika o višim zvanjima (jednokratno)

Slika 4. Shema organizacijske strukture HMD-a

Revizija organizacije Društva

Organizacijska struktura i način rada Društva omogućuje transparentnost u poslovanju i demokratičnost u odlučivanju. Za kvalitetniji rad HMD-a u budućnosti bi bilo dobro zaposliti tajnika kao profesionalnog djelatnika, te pojačati i razvijati rad Sekcija s ciljem čvršćeg povezivanja u realizaciji programskih aktivnosti i razvijanju timskog rada s uključivanjem svih stručnih muzejskih djelatnika – od kustosa do muzejskih pedagoga i marketinških djelatnika, preparatora, restauratora i dokumentarista. Rad HMD-a je javan. Javnost rada HMD-a ostvaruje se izvješćivanjem članstva o radu HMD-a na Skupštinama i značajnim događajima, pisanim izvješćima, na posebnim skupovima, javnim priopćavanjem ili na drugi prikladan način.

3.4. Analiza dionika

Hrvatsko muzejsko društvo obavlja svoju djelatnost stručnom podrškom muzejskih djelatnika uključenih u Organizacijska tijela kao i sa svim članovima Društva, a i vanjskim suradnicima.

Hrvatsko muzejsko Društvo nositelj je organizacije manifestacija *Noći muzeja* i *Muzejske edukativne akcije* koja se održava u povodu Međunarodnog dana muzeja, te Društvo povezuje i promovira muzejsku djelatnost na području cijele Hrvatske uključivanjem svih muzeja i baštinskih ustanova kao što su arhivi i knjižnice, ali i ostalih kulturnih institucija, udruga, Domova kulture, sveučilišta i dr.

Kao udruga čiji je cilj profesionalizacija muzejske djelatnosti kroz razmjenu znanja i stjecanje novih iskustava, u široj muzejskoj zajednici organizira skupove i kongrese u koje se uključuju znanstvene i obrazovne ustanove, ostale baštinske ustanove, zavodi i turističke zajednice.

Hrvatsko muzejsko društvo surađuje s međunarodnim kulturnim i muzejskim organizacijama (NEMO; ICOM) i ustanovama kao i tijelima državne uprave i samouprave (Ministarstvo kulture, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, županije, gradovi i općine u RH).

Kvalitetna realizacija programa Društva podržana je i od mnogih sponzora (banke, mediji, turističke zajednice, trgovačka društva).

Uključivanje dionika provodi se obavještavanjem putem javnih medija ili izravnom komunikacijom te stalnim ažuriranjem web stranica Društva. Uključivanje sudionika provodi se organizacijom predavanja, skupova, kongresa, manifestacija i kroz izdavačku djelatnost.

Rad HMD-a je javan. Javnost rada HMD-a ostvaruje se izvješćivanjem članstva o radu HMD-a i značajnim događajima, pisanim izvješćima, na posebnim skupovima, javnim priopćavanjem ili na drugi prikladan način.

4. Opći ciljevi

Djelatnost Hrvatskog muzejskog društva određena je Statutom Društva. Osnovni cilj osnutka HMD-a razvoj je i unaprjeđenje muzejske djelatnosti te okupljanje stručnih muzejskih djelatnika.

Opći ciljevi HMD-a ostvaruju se kroz sljedeće djelatnosti:

4.1. PROFESIONALIZACIJA I RAZVOJ MUZEJSKE DJELATNOSTI

Opći cilj: okupljanje stručnih muzejskih djelatnika, kao i drugih pojedinaca strukom vezanih uz muzejsku djelatnost, koji žele podupirati i razvijati muzejsku struku u Hrvatskoj, čime se unaprjeđuje stručno-znanstveni rad muzejskih djelatnika i usklađuju svi oblici poslovanja koji vode svrsishodnijem muzejskom radu i komunikaciji muzejske građe i dokumentacije, kao i organizaciji rada muzejskih ustanova. Za postizanje predloženog općeg cilja provode se sljedeće djelatnosti:

- organizacija stručnih i znanstvenih skupova na razini sekcija i HMD-a
- dodjeljivanje nagrada u muzejskoj struci za najbolja godišnja ostvarenja i ostvarenja za životno djelo
- organizacija predavanja eminentnih muzejskih stručnjaka iz svih segmenata muzejske djelatnosti i razmjena pozitivnih iskustava i znanja.

4.2. PERCEPCIJA MUZEJA KAO BAŠTINSKIH USTANOVA I USTANOVA IDENTITETA TE VAŽNIH DIONIKA U ODRŽIVOM RAZVOJU TURIZMA

Opći cilj: Poticanje prepoznavanja muzeja kao dinamične institucije koja povezuje ljude s globalnim izvorima informacija te idejama i stvaralaštvom za kojim tragaju. Muzeji kao institucije koje čine bogatstvo ljudskog izraza i kulturnu raznolikost dostupnu svim korisnicima i na svim medijima. Rad na razvijanju znatiželje kao motiva za posjet muzeju. Muzeji kao ustanove znanja, ali i prostori za zabavu i smisleno provođenje slobodnog vremena. Za postizanje predloženog općeg cilja provode se sljedeće aktivnosti:

- organizacija manifestacija koje okupljaju velik broj posjetitelja s jakom marketinškom akcijom u javnosti
- organizacija predavanja na temu baštine i neformalnog druženja muzealaca.

4.3. IZDAVAČKA DJELATNOST

Opći cilj: u cilju komunikacije i diseminacije znanja unutar muzejske struke izdavanjem časopisa nastoji se potaknuti i motivirati muzejske stručnjake na trajnu razmjenu pozitivnih iskustava i znanja te informacija o značajnim događanjima u okviru rada društva. Za postizanje predloženog općeg cilja provode se sljedeće djelatnosti:

- publiciranje časopisa HMD-a jednom godišnje
- publiciranje zbornika radova sa stručnih skupova i kongresa u organizaciji HMD-a.

4.4. PROMICANJE ULOGE I ZNAČENJA MUZEJA UNUTAR EUROPSKIH ZAKONSKIH OKVIRA TE POTICANJE RAZMJENE INFORMACIJA IZMEĐU MUZEJA I MUZEJSKIH ORGANIZACIJA U HRVATSKOJ I DILJEM EUROPE

Opći cilj: putem redovnog rada Društva birati članove koji će u ime Društva aktivno sudjelovati na sastancima i konferencijama gdje se pružanju informacije o svim europskim inicijativama relevantnim za muzeje kao i drugim zakonodavnim pitanjima vezanim za muzejsku djelatnost. Osnovni je cilj promicanje uloge i značenja muzeja unutar europskih zakonskih okvira te poticanje razmjene informacija između muzeja i muzejskih organizacija u Hrvatskoj i EU. Za postizanje predloženog općeg cilja provodi se:

- sudjelovanje članova HMD-a u radu međunarodnih udruženja
- sudjelovanje članova Društva u radu povjerenstava i tijela pri donošenju zakonskih regulativa.

5. Posebni ciljevi

5.1. PROFESIONALIZACIJA I RAZVOJ MUZEJSKE DJELATNOSTI

Organizacija stručnih i znanstvenih skupova na razini Sekcija i HMD-a

Posebni ciljevi

- **Organizacija Skupa muzejskih pedagoga**

Sekcija za muzejsku pedagogiju i kulturnu akciju Hrvatskog muzejskog društva svake dvije godine organizira skup muzejskih pedagoga Hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem. Imajući na umu nužnost daljnjeg razvitka muzejske edukacije u Hrvatskoj, kao i poboljšanja njezinog stanja i prepoznatljivosti u javnosti te potrebu za svekolikom međusektorskom suradnjom koju muzejski pedagozi potiču radi ostvarenja svojih ciljeva i programa, od 2001. godine Sekcija za muzejsku pedagogiju i kulturnu akciju HMD-a organizira skupove muzejskih pedagoga. Prvi je održan u Puli, nakon toga bili su u Zadru, Vukovaru, na brodu *Marko Polo*, u Sisku i Rijeci. Godine 2014. skup se planira održati u Splitu. Predavanjima, izlaganjima, radionicama i diskusijom istražit će se mogućnosti i izazovi bolje suradnje te čvršćeg povezivanja muzejskih pedagoga, što će doprinijeti ostvarenju kvalitetnijih edukativnih programa. Posebno se želi istaknuti i analizirati primjere dobre prakse.

- **Organizacija Susreta Sekcije restauratora i preparatora**

Sekcija restauratora i preparatora HMD-a u svake godine organizira već tradicionalni stručni skup *Susreti Sekcije restauratora i preparatora Hrvatskog muzejskog društva*. Programi Susreta obuhvaćaju predavanja vezana uz konzervatorsko-restauratorsku struku, izložbu pedesetak plakata na kojima muzejski restauratori i preparatori prezentiraju svoje radove (izložba će kao i prošlih godina gostovati u još nekoliko hrvatskih muzeja kako bi se šira javnost mogla upoznati s ovim, manje poznatim segmentom muzejske djelatnosti), aktualni sat na kojem će djelatnici muzejskih radionica moći razmijeniti iskustva s kojima se sureću u svom radu. Svrha Susreta je razmjena iskustava i prikaz aktualnog stanja, unaprijeđenje stručno-znanstvenog

rada restauratorske i preparatorske struke te usklađivanje svih oblika djelovanja koji vode unaprijeđenju i promociji muzejskog rada i zaštiti muzejske građe, kao i organizacije rada u muzejima.

- **Organizacija Susreta Sekcije dokumentarista i informatičara**

Sekcija dokumentarista i informatičara HMD-a u osnovana je 2012. godine i u 2013. godini organizira prvi stručni skup *Susreti Sekcije dokumentarista i informatičara Hrvatskog muzejskog društva*. Program Susreta obuhvaća: predavanja vezana uz problematiku vođenja primarne i sekundarne dokumentacije te suradnje dokumentarista i informatičara u multimedijским prezentacijama i suradnji s djelatnicima unutar i izvan matičnih ustanova. Program susreta obuhvaća predavanja vezana uz dokumentarno-informatičku struku, izložbu plakata na kojima će muzejski domkumentaristi i informatičari prezentirati svoje radove (planira se gostovanje izložbe plakata radova u još nekoliko hrvatskih muzeja kako bi se šira javnost mogla upoznati s problematikom dokumentiranja građe i okrugli stol na kojem će djelatnici muzejskih radionica moći razmijeniti iskustva s kojima se sureću u svom radu. Također će se raspravljati o novim tehnologijama i njihovom korištenju unutar muzejske djelatnosti. Skup će se održavati svake dvije godine.

- **Organizacija Kongresa muzealaca Hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem**

Hrvatsko muzejsko društvo svake treće godine organizira Kongres muzealaca Hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem. Konceptija Kongresa nešto je izmijenjena te će se skup organizirati kroz teme koje sveobuhvatno predstavljaju muzejsku djelatnost. Organizaciju Kongresa provoditi će formirani Organizacijski i Znanstveni odbor. Cilj je okupiti sve muzejske struke i potaknuti suradnju i timski rad. U 2014. godini Kongres će se održati u Opatiji. Skup bi se održao u partnerstvu s Katedrom za muzeologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu, a suorganizatori kongresa bila bi muzejska društva Slovenije, Italije, Austrije, Bosne i Hercegovine, Srbije, Crne Gore, Makedonije. Teme kongresa obuhvatile bi cjelovitu muzejsku djelatnost: povijest, istraživački rad i obradu građe, digitalizaciju građe i nove tehnologije, nove koncepcije izložbi i stalnih postava, međunarodnu suradnju, baštinu i kulturni turizam te muzejsku edukaciju. Svrha kongresa sumiranje je i vrjednovanje rezultata muzeja kao baštinskih ustanova, s posebnim naglaskom na prioritete u svrhu poboljšanja kvalitete ponude baštine i pozicioniranja muzeja u zajednici, te uloge muzeja u održivom razvoju.

Održat će se i okrugli stol na temu *Hrvatski muzeji u europskom okruženju*. Planira se formiranje Organizacijskog i Znanstvenog odbora. U sklopu Kongresa djelovala bi i Burza muzeja gdje bi se prezentirali i nudili izložbeni projekti spremni za gostovanje na području Hrvatske i inozemstva. U sklopu Kongresa planira se organizirati *Bal muzealaca* s prigodnim programom i dodjelom nagrada za najbolje izrađene posterske radove unutar muzejske struke.

- **Organizacija Seminara AKM**

Seminar *Arhivi, knjižnice, muzeji: mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture* proizišao je iz ideje o nužnosti otvaranja suradnje arhiva, knjižnica i muzeja kako bi korisnici mogli dobiti što potpuniji, točniji i kompetentniji odgovor na svoj upit jedinstvenim, koherentnim pristupom različitim izvorima podataka. Već danas raspoloživa informacijska tehnologija omogućuje realizaciju takve ideje. Stoga je prvi cilj redefiniranje jedinice građe, postupaka njezina prikupljanja, smještaja i diseminacije; potom iznova konceptualiziranje načela i pravila obrade, formata strojno čitljivog zapisa i koncipiranja modela podataka te definiranje korisnika i njihovih potreba. Cilj seminara je istražiti teorijske pretpostavke unutar kojih je moguće smjestiti takvo razmišljanje, upoznati se sa suvremenom informacijskom infrastrukturom kao podlogom za njegovo provođenje, te na konkretnim situacijama stvaranja informacija u arhivima, knjižnicama i muzejima ispitati razine moguće suradnje. Svrha seminara je okupiti stručnjake koji se bave teorijskim postavkama i njihovom primjenom u automatiziranoj obradi i korištenju građe u arhivima, knjižnicama i muzejima, motivirati sudionike da razmijene ideje, znanja i iskustva te utvrditi područja i razine suradnje u stvaranju i pristupu informacijama.

- **Dodjeljivanje nagrada u muzejskoj struci za najbolja godišnja ostvarenja i za životno djelo**

Hrvatsko muzejsko društvo za izuzetna ostvarenja u muzejskoj struci dodjeljuje Godišnju nagradu HMD i Nagradu za životno djelo HMD. Nagrade se dodjeljuju na temelju javnog natječaja, a u skladu s odredbama Pravilnika o dodjeli nagrada HMD. Odluku o dodjeli nagrada donosi Ocjenjivački sud HMD sastavljen od pet članova koje imenuje Skupština HMD. Hrvatsko muzejsko društvo dodjelom nagrada nastoji doprinijeti valoriziranju i poticanju rada

muzejskih djelatnika i institucija. Nagrade Hrvatskog muzejskog društva dodjeljuju se u sklopu obilježavanja Međunarodnog dana muzeja 18. svibnja. Temeljem prijedloga i zaključaka Povjerenstva za dodjelu Nagrada Hrvatskog muzejskog društva, Izvršni odbor HMD-a je na donio odluku o dopuni koncepcije dodjeljivanja nagrada. Za dodjelu Nagrada Hrvatskog muzejskog društva primaju se prijave za izuzetna ostvarenja iz područja muzejske djelatnosti (izložbe, prijedlozi i realizacije stalnih postava, nakladništvo, pedagoški, promidžbeni, restauratorski i dokumentacijski programi i projekti). Nagrade se dodjeljuju u povodu Međunarodnog dana muzeja.

- **Organizacija predavanja eminentnih muzejskih stručnjaka iz svih segmenata muzejske djelatnosti i razmjena pozitivnih iskustava i znanja**

Klub muzealaca program je kojim se nastoji u ležernom okruženju uz druženje potaknuti muzejske djelatnike na predstavljanje već uspješno realiziranih programa i projekata u muzejskoj djelatnosti. Voditelji projekata upoznali bi muzealce sa svim predviđenim i nepredviđenim situacijama u kojima se voditelji nalaze kod realizacija projekata, od odabira stručnog tima, plana realizacije i financiranja projekata do tehničkih i ostalih praktičnih pitanja koja se često rješavaju u tijeku realizacije projekata. U Klubu muzealaca pokrenula bi se i serija predavanja *Otvorena katedra za baštinu* (svijet, baština i razvoj, znanost o baštini, planiranje i upravljanje baštinom, marketing, baštinske institucije, komunikacija baštine).

5.2. PERCEPCIJA MUZEJA KAO BAŠTINSKIH USTANOVA I USTANOVA IDENTITETA TE VAŽNIH DIONIKA U ODRŽIVOM RAZVOJU TURIZMA

Organizacija manifestacija koje okupljaju velik broj posjetitelja s jakom marketinškom akcijom u javnosti

Posebni ciljevi

- **Manifestacija *Noć muzeja***

Od 2004. godine Hrvatsko muzejsko društvo organizira *Noć muzeja*, zadnji petak u mjesecu siječnju. Manifestacija se održava na području cijele Hrvatske, a planira se proširiti i na susjedne zemlje. Cilj organizacije je promidžba muzejske djelatnosti i popularizacija muzeja kao baštinskih ustanova i ustanova identiteta. Broj posjećenosti muzeja je izvanredna pa se bilježi broj od više od 300.000 posjetitelja u jednom danu u muzejskim ustanovama Hrvatske na više od 200 lokacija. Manifestacija se održava u

suradnji s muzejskim ustanovama Hrvatske i ostalim kulturnim ustanovama koje očekuju brojnu publiku na atraktivnim izložbama i popratnim događanjima: pedagoškim radionicama, predavanjima, okruglim stolovima, stručnim vodstvima, performansima, recitalima i koncertima, filmskim projekcijama, modnim revijama uz prigodnu prodaju kataloga i promidžbenog materijala. Manifestacija ima svoj vizualni identitet, a distribuira i promidžbene materijale u velikoj nakladi diljem Hrvatske. Cilj manifestacije je osmišljavanje i dizajniranje zabavnih i prihvatljivih medijskih i drugih kampanja o zaštiti i očuvanju te korištenju kulturne baštine kao nezaobilaznog segmenta u turističkoj ponudi i održivom razvoju turizma.

- **Muzejska edukativna akcija**

Hrvatsko muzejsko društvo već se 19 godina uključuje u obilježavanje Međunarodnog dana muzeja, 18. svibnja, organizacijom edukativne akcije za mlade posjetitelje muzeja. Voditelj edukativne akcije je Sekcija za muzejsku pedagogiju i kulturnu akciju HMD-a. Godinama se ova akcija održava u trajanju od mjesec dana, a sama završnica se održava 18. svibnja. Svaki od uključenih muzeja kreira i realizira svoj program na zadanu temu, a tema se u pravilu poklapa sa zajedničkom temom koju predlaže ICOM. Osim velikog broja uključenih muzeja zadnjih nekoliko godina vidljiv je porast uključivanja u akciju srodnih ustanova i udruga (knjižnica, arhiva, udruga u kulturi...) te se broj sudionika povećava iz godine u godinu. Uz osmišljavanje vizualnog identiteta i medijske promidžbe, cilj akcije je promocija muzeja kao ustanova identiteta i čuvara baštine putem jednostavne i kvalitetne interpretacije i komunikacije prema širem krugu posjetitelja.

- **Zagrebačka muzejska putovnica**

Jedna od temeljnih misija svih muzeja je kontinuirana edukacija buduće publike i budućih posjetitelja kulturnih događanja. Cilj ovog programa je sustavno usmjeravanje učenika osnovnih škola da dio znanja iz povijesti, povijesti umjetnosti, prirodnih i tehničkih znanosti usvajaju kroz posjete muzejima, prilikom kojih bi muzejski pedagozi i ostalo stručno osoblje kroz uključivanje u rad na odabranoj temi, muzejskom postavu, izložbi ili sl. omogućili dodatno obrazovanje o baštini na zanimljiv i atraktivan način.

Ciljna skupina su učenici osnovnih škola na području grada Zagreba (120 osnovnih škola).

Zagrebačka muzejska putovnica zamišljena je kao knjižica u kojoj bi učenici tijekom svog školovanja sakupljali „bodove“ vezane uz posjet zagrebačkim muzejima.

Ideja je da svaki učenik koji završi osnovnoškolsko obrazovanje barem jednom, a po mogućnosti i više puta, posjeti sve zagrebačke muzeje kako bi se upoznao sa stalnim postavima muzeja, ali i najznačajnijim izložbama tih muzeja. Posjet muzejima tretirao bi se kao dio obveznog nastavnog programa iz pojedinih predmeta. Program će se kao pilot projekt provesti u muzejima grada Zagreba, a po pozitivnim rezultatima proveo bi se i prema svim muzejima Hrvatske.

5.3. IZDAVAČKA DJELATNOST

Publiciranje časopisa HMD-a jednom godišnje i zbornika sa skupova i kongresa u organizaciji HMD-a.

Posebni cilj

1. Izdavanje časopisa *Vijesti muzealaca i konzervatora*

Časopis *Vijesti muzealaca i konzervatora*, uz kraće prekide, izlazi od 1952. godine. Časopis ima svoje uredništvo. Časopis je u početku izlazio kao četverobroj, no od 2014. godine planira se izlaženje jednom godišnje. Autori stručnih priloga u časopisu uglavnom su muzejski djelatnici.

Pored tekstova iz hrvatske muzejske zajednice, na stranicama VMK redovito se objavljuju i prijevodi iz strane muzejske literature. Uz tekstove na hrvatskom jeziku tiskaju se i sažeci na engleskom jeziku. Predstavljene su djelatnosti HMD-a, stručne publikacije i događanja na muzejskoj sceni u Hrvatskoj i svijetu. Format časopisa je 26 x 21 cm. Opremljen je ilustracijama u boji i tiskan na *kunstdruck* papiru u nakladi od 600 primjeraka. Časopis se besplatno distribuira članovima Hrvatskoga muzejskog društva, razmjenjuje se za srodna stručna glasila te se nalazi u slobodnoj prodaji u sjedištu HMD-a. Cilj izdavanja časopisa je stvaranje posebne jedinice knjižničnoga fonda za muzejsko stručno i znanstveno područje, omogućavanje korisnicima da građu za muzejsko područje pronađu na jednomu mjestu te poboljšanje informiranja i upoznavanja unutar struke s ciljem održivog korištenja kulturne baštine.

- **Publiciranje zbornika radova sa stručnih skupova i kongresa u organizaciji HMD-a**

Nakon održavanja skupova u organizaciji sekcija Društva i samog Društva idaju se zbornici skupova s radovima prezentiranim na skupovima i kongresima. Cilj izdavanja zbornika je stvaranje posebne jedinice knjižničnoga fonda za uže muzejsko stručno i znanstveno područje, omogućavanje korisnicima bliskih struka da građu za interesno muzejsko područje pronađu na jednomu mjestu.

5.4. PROMICANJE ULOGE I ZNAČENJA MUZEJA UNUTAR EUROPSKIH ZAKONSKIH OKVIRA TE POTICANJE RAZMJENE INFORMACIJA IZMEĐU MUZEJA I MUZEJSKIH ORGANIZACIJA U HRVATSKOJ I DILJEM EUROPE

- **Sudjelovanje članova HMD-a u radu međunarodnih udruženja**

U radu Društva do 2016. godine planira se aktivno sudjelovanje predstavnika Društva u NEMO organizaciji i ICOM-u. Aktivnim sudjelovanjem članova hrvatska muzejska javnost povratno se informira o stanju muzejske struke u međunarodnoj zajednici te nastoji svojim uključivanjem u razna povjerenstva provoditi istu i sličnu politiku pozicioniranja muzejske struke u hrvatskom okruženju. Također se nastoji ujednačiti i standardizirati muzejska djelatnost s europskim normama i zakonodavstvom.

- **Sudjelovanje članova Društva u radu povjerenstava i tijela pri donošenju zakonskih regulativa**

Članovi Hrvatskog muzejskog društva kao članovi povjerenstava i Hrvatskog muzejskog vijeća kroz zakonsku regulativu utječu na podizanje razine kvalitete muzejske struke u hrvatskoj muzejskoj zajednici. Kroz zakonsku regulativu nastoje se provesti standardi koji osiguravaju kvalitetno obavljanje muzejske djelatnosti uz napredovanje u svim muzejskim strukama te stjecanje viših muzejskih zvanja i zaštitu autorskih prava muzejskih djelatnika. Kao stručno tijelo Hrvatsko muzejsko društvo daje mišljenje o poštivanju zakonskih regulativa kod inih imenovanja i osnivanja novih muzejskih ustanova i društava.

6. Načini ostvarenja aktivnosti

Načini ostvarenja aktivnosti dani su u tabelarnom prikazu prema općim i posebnim ciljevima (Tabela 3).

Tabela 3. Načini ostvarenja aktivnosti prema grupama ciljeva

OPĆI CILJ	POSEBNI CILJ	AKTIVNOSTI
PROFESIONALIZACIJA I RAZVOJ MUZEJSKE DJELATNOSTI	Organizacija Skupa muzejskih pedagoga	Održavanje redovnih sjednica Skupštine i Izvršnog odbora
	Organizacija Susreta Sekcije restauratora i preparatora	Izrada planova i programa s troškovima i izvorima financiranja
	Organizacija Susreta Sekcije dokumentarista i informatičara	Koordinacija rada između sekcija i održavanje sastanaka dva puta godišnje
	Organizacija Kongresa muzealaca Hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem	Formiranje radnih grupa
	Organizacija Seminara AKM	Formiranje organizacijskih odbora
	Dodjeljivanje Nagrada u muzejskoj struci za najbolja godišnja ostvarenja i za životno djelo	Izrada plana aktivnosti
	Organizacija predavanja eminentnih muzejskih stručnjaka iz svih segmenata muzejske djelatnosti i razmjena pozitivnih iskustava i znanja	Pojačati promidžbenu aktivnost za sve programe
		Priprema za tisak programa, plakata i knjiga sažetaka
	Praćenje provedbe programa	
	Izrada analiza i izvješće uspješnosti programa	
	Izrada promidžbenih materijala	
	Odabir najboljih programa i projekata	
	Grafičko oblikovanje i tisak povelja	

		<p>Izrada kriterija za odabir najboljih projekata</p> <p>Snimanje predavanja, aktivnosti i stavljanje na web stranice HMD-a</p> <p>Kontaktiranje s medijima</p> <p>Pojačati promidžbenu aktivnost za sve programe</p> <p>Predstavljanje programa i kontaktiranje svih muzeja u Hrvatskoj</p> <p>Pridobivanje sponzora</p>
<p>PERCEPCIJA MUZEJA KAO BAŠTINSKIH USTANOVA I USTANOVA IDENTITETA TE VAŽNIH DIONIKA U ODRŽIVOM RAZVOJU TURIZMA</p>	<p>Manifestacija <i>Noć muzeja</i></p> <p>Kulturna edukativna akcija</p> <p>Zagrebačka muzejska putovnica</p>	<p>Predstavljanje programa i kontaktiranje svih muzeja i baštinskih ustanova</p> <p>Predstavljanje programa i kontaktiranje osnovnih i srednjih škola</p> <p>Izrada promidžbenih materija</p> <p>Pridobivanje sponzora</p> <p>Kontaktiranje s medijima</p>
<p>IZDAVAČKA DJELATNOST</p>	<p>Izdavanje časopisa <i>Vijesti muzealaca i konzervatora</i></p> <p>Publiciranje zbornika radova sa stručnih skupova i kongresa u organizaciji HMD-a</p>	<p>Redovno održavanje sastanaka redakcija publikacija</p> <p>Prikupljanje radova, redaktura, prevođenje</p> <p>Lektura i korektura</p>

		<p>Dizajn publikacija</p> <p>Grafičko oblikovanje, prijelom i tisak</p> <p>Pridobivanje sponzora</p> <p>Kontakti s medijima</p> <p>Promocija publikacija</p> <p>Distribucija publikacija članovima</p>
<p>PROMICANJE ULOGE I ZNAČENJA MUZEJA UNUTAR EUROPSKIH ZAKONSKIH OKVIRA TE POTICANJE RAZMJENE INFORMACIJA IZMEĐU MUZEJA I MUZEJSKIH ORGANIZACIJA U HRVATSKOJ I DILJEM EUROPE</p>	<p>Sudjelovanje članova HMD-a u radu međunarodnih udruženja</p> <p>Sudjelovanje članova društva u radu povjerenstava i tijela pri donošenju zakonskih regulativa</p>	<p>Osnivanje podružnica HMD-a</p> <p>Dopune Statuta koje reguliraju rad podružnica</p> <p>Biranje članova za rad u povjerenstvima i tijelima Ministarstva</p> <p>Proširiti djelovanje društva i na uključivanje međunarodne zajednice</p> <p>Delegiranje članova za rad u međunarodnim udrugama</p> <p>Izrada novih web stranica prepoznatljivog vizualnog identiteta, jednostavnost pronalaženja podataka</p> <p>Stalno ažuriranje web stranica</p> <p>Ažuriranje engleskog prijevoda</p> <p>Mogućnost stavljanja video aplikacija</p> <p>Predstavljanje programa i kontaktiranje svih muzeja i baštinskih ustanova</p>

7. Pokazatelji uspješnosti

Pokazatelji uspješnosti rada analizirat će se usporedbom broja i vrsta članova, sudionika, medija, sponzora po godinama koristeći se multivarijantnim statističkim analizama.

Pokazatelji uspješnosti dani su u tabelarnim prikazu prema općim i posebnim ciljevima (Tabela 4).

Tabela 4. Pokazatelji uspješnosti prema grupama ciljeva

OPĆI CILJ	POSEBNI CILJ	POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	
PROFESIONALIZACIJA I RAZVOJ MUZEJSKE DJELATNOSTI	Organizacija Skupa muzejskih pedagoga	Usporedba broja sudionika prema godinama	
	Organizacija Susreta Sekcije restauratora i preparatora	Usporedba uključivanja muzeja, baštinskih ustanova po godinama	
	Organizacija Susreta Sekcije dokumentarista i informatičara	Medijsko praćenje, usporedba prisutnih medija po godinama	
	Organizacija Kongresa muzealaca Hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem	Usporedba objava članaka u tiskanim medijima, intervju a i emisija	
	Organizacija Seminara AKM	Usporedba uključenih sponzora	
	Dodjeljivanje nagrada u muzejskoj struci za najbolja godišnja ostvarenja i za životno djelo	Financijska analiza prihoda i rashoda	
	Organizacija predavanja eminentnih muzejskih stručnjaka iz svih segmenata muzejske djelatnosti i razmjena pozitivnih iskustava i znanja		Usporedba načina promidžbe
			Odaziv sudionika na predavanja prema godinama
		Usporedba odaziva medija na press konferencije	
		Usporedba broja sudionika s objavljenim radovima	
		Usporedba broja prijava za	

		nagrade prema djelatnosti i muzejima Usporedba broja i strukture posjetitelja
PERCEPCIJA MUZEJA KAO BAŠTINSKIH USTANOVA I USTANOVA IDENTITETA TE VAŽNIH DIONIKA U ODRŽIVOM RAZVOJU TURIZMA	Manifestacija <i>Noć muzeja</i> Kulturna edukativna akcija Zagrebačka muzejska putovnica	Usporedba uključenih županija, gradova i općina po godinama Usporedba broja uključenih muzeja i ostalih baštinskih ustanova po godinama Usporedba uključenih muzeja i baštinskih ustanova izvan Hrvatske Usporedba broja posjetitelja Analiza broja posjetitelja prema programima Analiza broja i vrste sponzora po godinama Analiza prihoda i rashoda Analiza vrsta promidžbenih materijala Analiza objavljenih članaka i intervjua u medijima Odaziv na press konferencije Ispitivanje korelacije broja posjetitelja s objavom u medijima, promidžbenim materijalom, uključenim ustanovama – multivarijantna analiza

<p>IZDAVAČKA DJELATNOST</p>	<p>Izdavanje časopisa <i>Vijesti muzealaca i konzervatora</i></p> <p>Izdavanje zbornika radova sa stručnih skupova i kongresa</p>	<p>Usporedba broja članaka prema godinama</p> <p>Redovitost izlaženja</p> <p>Vremenski period od završetka skupa do tiska publikacija</p>
<p>PROMICANJE ULOGE I ZNAČENJA MUZEJA UNUTAR EUROPSKIH ZAKONSKIH OKVIRA TE POTICANJE RAZMJENE INFORMACIJA IZMEĐU MUZEJA I MUZEJSKIH ORGANIZACIJA U HRVATSKOJ I DILJEM EUROPE</p>	<p>Sudjelovanje članova HMD-a u radu međunarodnih udruženja</p> <p>Sudjelovanje članova društva u radu povjerenstava i tijela pri donošenju zakonskih regulativa</p>	<p>Usporedba broja članova društva uključenih u rad međunarodnih organizacija</p> <p>Usporedba struka uključenih u rad međunarodnih organizacija</p> <p>Usporedba funkcija u državnim i međunarodnim organizacijama</p>

8. Praćenje i evaluacija

Praćenje i evaluacija povećanja vršit će se:

- prema broju članova HMD-a
- praćenjem povećanja broja članova Društva osnivanjem podružnica
- analizom strukture članova po strukama i aktivnog sudjelovanja članova na skupovima i kongresima
- analizom medijskog objavljivanja i praćenja događanja HMD-a
- praćenjem broja nagrađenih muzejskih djelatnika prema vrsti muzeja i užoj specijalnosti
- provođenjem anketa s ciljem ispitivanja javnosti o provođenju manifestacija i akcija
- praćenjem strukture korisnika i sudionika akcija po gradovima
- praćenjem vrste i tipa muzeja uključenih u akcije kao i ostalih kulturnih ustanova
- praćenjem objavljivanja članaka prema muzejima i muzejskim strukama u časopisima i zbornicima društva
- praćenjem broja i vrste korisnika zainteresiranih za kupnju publikacija HMD-a
- praćenjem broja članova HMD-a aktivno uključenih u rad međunarodnih organizacija, stručnih povjerenstava i stručnih tijela pri izradi zakona i pravilnika.

Praćenje i evaluacija aktivnosti dani su u tabelarnom prikazu prema općim i posebnim ciljevima (Tabela 5).

Tabela 5. Praćenje i evaluacija općih i posebnih ciljeva prema kvalitativnim i kvantitativnim svojstvima

OPĆI CILJ	POSEBNI CILJ	KVANTITATIVNA SVOJSTVA EVALUACIJE	KVALITATIVNA SVOJSTAVA EVALUACIJE
PROFESIONALIZACIJA I RAZVOJ MUZEJSKE DJELATNOSTI	Organizacija Skupa muzejskih pedagoga	Broj sudionika Broj muzejskih ustanova	Strukovna zastupljenost sudionika
	Organizacija Susreta Sekcije restauratora i preparatora	Broj baštinskih ustanova Broj članova Društva	Sudionici prema životnoj dobi Zastupljenost prema akademskom stupnju
	Organizacija Susreta Sekcije dokumentarista i	Analiza broja sudionika prema vrsti muzeja i drugih	Vrste medija koji objavljuju

	<p>informatičara</p> <p>Organizacija Kongresa muzealaca Hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem</p> <p>Organizacija Seminara AKM</p> <p>Dodjeljivanje nagrada u muzejskoj struci za najbolja godišnja ostvarenja i za životno djelo</p> <p>Organizacija predavanja eminentnih muzejskih stručnjaka iz svih segmenata muzejske djelatnosti i razmjena pozitivnih iskustava i znanja</p>	<p>kulturnih i baštinskih ustanova</p> <p>Brojčana usporedba po godinama</p> <p>Broj objavljenih radova prema ustanovama</p> <p>Broj prezentiranih i objavljenih radova sudionika</p> <p>Analiza objavljenih radova prema struci</p> <p>Broj nagrađenih djelatnika prema vrsti muzeja</p> <p>Broj nagrađenih prema djelatnosti i užoj specijalnosti</p> <p>Broj nagrađenih prema gradovima</p>	<p>događanja</p> <p>Vrste sponzora</p> <p>Dobna struktura slušatelja</p>
<p>PERCEPCIJA MUZEJA KAO BAŠTINSKIH USTANOVA I USTANOVA IDENTITETA TE VAŽNIH DIONIKA U ODRŽIVOM RAZVOJU TURIZMA</p>	<p>Manifestacija <i>Noć muzeja</i></p> <p>Kulturna edukativna akcija</p> <p>Zagrebačka muzejska putovnica</p>	<p>Broj uključenih muzeja, baštinskih i ostalih ustanova</p> <p>Broj vrsta programa po ustanovi</p> <p>Broj sudionika</p> <p>Broj sudionika prema programima</p> <p>Broj sponzora</p> <p>Broj novinara na</p>	<p>Vrste uključenih muzeja, baštinskih i ostalih ustanova</p> <p>Vrsta programa prema ustanovi</p> <p>Dobne skupine sudionika</p> <p>Dobne skupine sudionika prema programima</p> <p>Vrste sponzora</p>

		press konferenciji Broj objavljenih članaka i intervjuja Prihodi i rashodi	Vrste medija na press konferenciji Provedba i analiza anketa
IZDAVAČKA DJELATNOST	Izdavanje časopisa <i>Vijesti muzealaca i konzervatora</i>	Broj objavljenih članaka Brojčana analiza autora prema vrsti muzeja Naklada prema godinama Praćenje broja korisnika zainteresiranih za kupnju publikacija	Određivanje vrsta članaka: stručni, prikaz... Praćenje zastupljenosti u knjižnicama Praćenje vrsta korisnika zainteresiranih za kupnju publikacija HMD-a
PROMICANJE ULOGE I ZNAČENJA MUZEJA UNUTAR EUROPSKIH ZAKONSKIH OKVIRA TE POTICANJE RAZMJENE INFORMACIJA IZMEĐU MUZEJA I MUZEJSKIH ORGANIZACIJA U HRVATSKOJ I DILJEM EUROPE	Sudjelovanje članova HMD-a u radu međunarodnih udruženja Sudjelovanje članova Društva u radu povjerenstava i tijela pri donošenju zakonskih regulativa	Broja članova HMD-a u strukovnim tijelima i povjerenstvima Broj članova prema strukama Broj članova prema vrsti muzeja	Funkcije članova u povjerenstvima, tijelima uprave i međunarodnim organizacijama Vrste međunarodnih organizacija

9. Izvori

Strateški plan Ministarstva kulture 2011.-2013. Dostupno na:

http://www.minkulture.hr/userdocsimages/odobreni%20programi%20u%202011.%20godini/STRATESKI_PLAN_MINISTARTVA%20KULTURE%202011.-2013.izmjena30.03..pdf (5. 9. 2013.)

Arhiva Hrvatskog muzejskog društva

Antolović, J. 2009. *Menadžment u kulturi*. Hadrian, Zagreb.

Dragojević, S., Dragičević Šešić, M. 2008. *Umjetnički menadžment u turbulentnim vremenima*. Jesenski i Turk, Zagreb.

Dragojević, S., Žiljak, T. 2009. *Organizacijski razvoj i strateško planiranje*. Grad Zagreb, Pučko otvoreno učilište, Zagreb.

Dragičević Šešić, M., Stojković, B. 2004. *Kultura, menadžment, animacija, marketing*. Clio, Beograd.

Jurinić, B. 2013. *Strateško planiranje u kulturi – iskustva i izazovi*. Tim4pin Magazin, Zagreb, 2:135-137.

Schulz Vugrin, Z., Forčić, G. 2010. *Strateško planiranje: Put ka održivosti neprofitnih organizacija*. Udruga za razvoj civilnog društva SMART.

U Zagrebu, 10. rujna 2013.

Za Izvršni odbor HMD-a

Milvana Arko-Pijevac, predsjednica